

Zini, sargā, copē!

Augstrozes Lielezers ALDA ceļojošo kausu sagādā komandai JG

Nedēļas nogalē Augstrozes Lielezerā norisinājās Sudraba ceļojošā ALDA kausa izcīņas spinningošanā noslēdzošais – 5. – posms. Par uzvaru tajā sacentās 16 komandu; vairākām šis bija izšķirošais brīdis cīņā par ceļojošo kausu. Sacensību dalībnieki todien no ezera izvilka kopumā 37,705 kg zivju – asarus, līdakas, zandartus. Arī par ūdens trūkumu nevarēja sūdzēties, jo ezerā ūdens līmenis lietavu dēļ paaugstinājies gandrīz par pusmetru. Sacensību dienā gan bija patīkami laikapstākļi.

Pusdienlaikā kopā ar sacensību rīkotāju, Limbažu novada pašvaldības aģentūras ALDA direktoru Jāni Remesu apbraukājām ezerā copējošās komandas, apklausīnot, kā tām veicas. Daži atrunājās, ka ar lomu pavisam *švaki*, bet citi bija gluži priecīgi. Aivaram Balodim no *Liektajiem āķiem* uzsmaidīja veiksmē 5,8 kg smagas līdakas izskatā. Tā todien bija lielākā izvilktā. Galvenokārt ķērās tiem, kuri bija atraduši vietu ezera rietumu galā, uz ko pūta vējš. J. Remess sprieda – tas varbūt tādēļ, ka vējš ar viļņiem aizpūš uz ezera galu mazās zivtiņas un plēsēji, protams, savai barībai seko.

ALDA kausa izcīņas Augstrozes Lielēzera posmā uzvarēja komanda *Kaula gīmji* (Māris Kārkliņš un Kristīne Āboltiņa), kuri lomā ieguva 8,165 kg. Ievērojams guvums, turklāt tajā bija vien asari! Šī posma uzvarētājkomanda ALDA kausā piedalījās tikai pēdējos trīs etapos. Dzīvesbiedri Kristīne un Māris kādu laiku dzīvo Saulkrastos un vēlējās iepazīt tuvumā esošos ezerus, jo makšķerēšana ir abu aizraušanās. No sacensībās izmēģinātajiem ezeriem pašai Kristīnei tuvāks ir Augstrozes Lielezers – tur viņa noķēra pirmo asari un tā iesāka komandas veiksmi. – *Māris ir asaru cilvēks. Jau no rīta, braucot ezerā, viņš sacīja, ka loms būs. Viņam ir talants asarus dabūt*

jebkurā vietā. Bet mūs nevada tikai sacensību gars. Makšķerēšana ir atpūta, būšana dabā. Nav jābrauc zelta rudeni baudīt uz Siguldu. Te ir ļoti skaisti to vērot, – teica K. Āboltiņa. 2. vietu, pateicoties brangajai līdakai, ieguva *Liektie āķi* ar 7,6 kg. Savukārt trešie – komanda *Laimīgie* (Kaspars Ozoliņš) ar 7,21 kg. Jāņa Lietiņa dāvināto kartupeļu maisu par pēdējo ieskaites zivi saņēma *Bērzi* (Zigmārs un Rinalds Bērziņi). Veicināšanas balvu par sacensībās kontrolmēram atbilstošāko izvilktu asari (12 cm+) saņēma Edijs Jundzis, par līdaku – Mārtiņš Riba, bet par zandartu – Jānis Bitenieks.

Iepriekšējo posmu kopvērtējumā labākie rezultāti bija komandām *JG* (Jānis Bitenieks un Guntis Grinbergs), *Lauztie airi* (Imants Grabovskis un Vladimirs Komarovs), *Derīgie izraktenī* (Pēteris Rūķis un Gundars Vizla), tāpat *Liektie āķi* un *Laimīgie*. Tās arī sacentās par ceļojošo kausu. Sīvā konkurencē uzvarētāju kausu šogad saņēma *JG*. To viņiem pasniedza pērnā gada uzvarētāji – komanda *Ko mēs te darām* (Imants Saulītis un Kaspars Liepiņš). Jānis un Guntis visos piecos kausa izcīņas posmos kopā izvilkuši 23,065 kg zivju. J. Bitenieka komanda kausu izcīnīja arī 2014. gadā. – *Uzvara īsti nebija paredzama, bet klusībā uz to cerējām. Rezultāti mums bija diezgan stabili. Limbažu Lielēzers visus pievīla jau trešo gadu, bet pārējos ezeros sekmes bija līdzīgas. Izšķirošais bija Augstrozes Lielezers. Prieks par uzvaru. Tikai no mums pašiem bija atkarīgs, kā veiksies sacensībās*, – teica J. Bitenieks. Kopvērtējumā 2. vietu ieguva *Lauztie airi*, bet trešo – *Laimīgie*. Savukārt loterijā, kurā iesaistījās tikai tie, kuri piedalījušies visos posmos, laimīgo lozi izvilka Roberts Liepiņš.

Aivars Balodis no komandas *Liektie āķi* lepns rāda 5,8 kg smago līdaku, kas bija sacensībās lielākā noķertā. Blakus viņa komandas biedrs Jānis Grabovskis

Pērnā gada uzvarētājs Imants Saulītis (vidū) gatavojas pasniegt Sudraba ceļojošo ALDA kausu Guntim Grinbergam (no labās) un Jānim Biteniekam jeb komandai *JG*

Lādes ezerā pirmoreiz ielaiž vēdzeļu mazuļus

Lādes ezera apsaimniekotājbiedrības pārstāvis Jānis Martinsons (no kreisās) asistē mazdēlam Emīlam vēdzeļu mazuļus ielaiž Lādes ezerā

Sadarbībā ar Latvijas Zivju fondu un Limbažu novada pašvaldību Lādes ezers tika pie 20 000 vienasarasas vēdzeļu mazuļu. Ezerā pa kādai vēdzelei esot, bet ielaistas tās šeit pirmoreiz. Lādes ezera apsaimniekošanas biedrības pārstāvis Jānis Martinsons par zivju resursu papildinājumu jūtas priecīgs, jo ar laiku varēs dažādot

piedāvājumu makšķerniekiem, turklāt būs vēl viens plēsējs, kas *palasīs* laukā baltās zivis, kuru tiešām esot daudz. Tāpat laikā, kad līdakas un zandarti tik aktīvi nebarojas, to sāk darīt vēdzeles.

Vēdzeļeni atceļoja no Kuldīgas novada – no Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta BIOR ziv-

ju audzētavas Tome filiāles Pelči. Zivteles garajā ceļā pavadīja zivkopis Valdis Plaudis un viņa palīgs Uldis Pelčers. Vēdzeles ezeros pašas nenārsto, tām šai nodarbei nepieciešamas upes. U. Pelčers stāsta procesu, kā tās audzē: – *Zivs nārsto apmēram uz Ziemassvētku laiku. Decembrī no vēdzeļēm iegūst ikrus, ko ievieto speciālā inkubatorā, līdz martā izšķīlas sīksīkas radības. Tikko izšķīlušās, tās drīzāk atgādina duļķainu ūdeni. Tad tās ielaižam dīķī. Šķiet jau, ka tur neko neielaižam, bet pēcāk izaug šādi te aptuveni sprīdi gari vēdzeļeni.*

Pārvadāšanas konteinerā, no kura zivteles sāk izsmelt un pirms laišanas ezerā svērt, rodas īsts nūdzeklis – tās cenšas izvairīties un slēpties. Vēdzeles ir nakts dzīvnieki, tādēļ dienā tās slēpjas un negrib kustēties. Nosvērtas tās pa spainim laida ezerā. J. Martinsons priecājās, ka tās, sajutušas ezera ūdeni, ziperīgi peldēja projām un meklēja paslēptuvi: – *Skaisti, kustīgi un dzīvīgi! Tiem te ir daudz slēptuvju, kur paverties. Vēdzele ir grunts zivs, kas pie tās arī vairāk dzīvo.*

Audzētājs V. Plaudis vērtē, ka šis tām bijis ļoti labs augšanas gads. *Pelčos* tās audzē speciālā dīķī, kur ielaiž vēl tikai mazos līnīšus – vēdzeļu barību. Arī konteinerā kopā ar tām ir pa kādam līnēnam, kuru lielums ir apmēram puse no vēdzeļēna. – *Kad vēdzeļeni jūt, ka kāds līnis tām ir par lielu un*

smagu, tie splauj to laukā un ķer nākamo, – skaidro V. Plaudis. Ja tās atrodas blīvi kopā, vēdzeļēns var apēst arī mazāku sugasbrāli vai māsu. – *Tik mazs un rijīgs!* – smeja J. Martinsons. Ja ūdenstilpē ir sliktā/nepietiekama barības bāze, kilogramu svara tās sasniedz sešos gados, bet, ja barošanās iespēja ir ļoti bagātīga, tās jau gada vecumā var svērt pat divus kilogramus. J. Martinsons iesauca, ka Lādes ezerā tām barības būs ļoti daudz. Un arī plašumi pietiekami. Lai icaugas! Pirms diviem gadiem sadarbībā ar Latvijas Zivju fondu vēdzeļēnus ielaida arī Limbažu un Augstrozes Lielēzērā. Limbažu novada pašvaldības aģentūras ALDA direktors Jānis Remess stāsta, ka pērnruuden makšķerniekiem paretam kāda trāpījies – jau aptuveni puskilogramu smaga un 30 cm gara.

Runājot par izdzīvošanas procentu, speciālisti vērtē, ka tas ir ļoti augsts. Vēdzele ir ļoti dzīvīga un, jo lielāka tā aug, jo grūtāk kādam citam to apēst. Šobrīd to varbūt varētu uzkost kāds asaris vai līdaka. Vēdzeļēni gan ir labi maskējušies – tumši kā ezera grunts, tādēļ potenciālajam ēdējam tos būs grūtāk saskatīt. Turklāt šīs zivis ir aktīvas naktī, bet dienas laikā guļ.

Sākums – 5. lpp.

Limbažu novadā zivju sargāšanā līdzēs prožektoru

Latvijas Zivju fonds atbalstīja Limbažu novada pašvaldības projektu par zivju resursu sargāšanu Limbažu novada ūdens-tilpēs. Tagad Limbažu novada pašvaldības aģentūra ALDA varēs iegādāties divus pie laivas piestiprināmus prožektorus un elektromotoru ar akumulatoru. ALDA direktors Jānis Remess uzskata, ka prožektoru būs īpaši noderīgi, tumšajā laikā apsekojot aģentūras apsaimniekotos ezerus. Vajadzības gadījumā tos varēs izmantot arī citi Limbažu novada ezeru apsaimniekotāji.

Ezeru apsaimniekotājam laimējas nokert savu lielāko līdaku

Limbažu novada pašvaldības aģentūras ALDA direktoram Jānim Remesam laimējās tikt pie savas līdzšinējā makšķernieka mūžā smagākās līdakas – 7,32 kg smagas zivs. Vietu, kur tāda dzīvojuši, gan copmanis neatklāj.

Todien bijis ļoti lietains. Jānis kopā ar jaunāko dēlu Jāni Miku bez rezultātiem jau bija izbraukājuši Limbažu Lielezeru, līdz lietuvu viņus izmērcējis. Nodomāts izmēģināt veiksmi citā ūdenstilpē, bet tur J. Remess jau bija viens pats. Ilgi mocījies, bet piecopējušas tikai mazas līdaciņas. Vējā aukla sapīnusi un nācies to piņķerēt vaļā, tad izstaiņusies pavadīja... – Bet tad jutu, ka zivs ir pieķērusies! Lī-

Makšķernieks Jānis Remess ar savā copmaņa karjerā līdz šim brangāko – 7,32 kg smago – līdaku

dakas, kas smagākas par 4 kilogramiem, nemaz nenāk uz augšu. Pēc tā sapratu, ka branga, bet, kad pievilku klāt, redzēju, ka tiešām liela, – stāstīja sarunbiedrs. Sačoka viņam līdzī nebija, turklāt viņš bija viens.

Tad nu tā arī sanācis – kā zivs pievilka klāt, tā līdaka atkal aizpeldējusi. No auklas makšķerniekam rokas jau bijušas samocītas, bet palaist līdaku negribējies. Beigās tā tomēr pievarēta.

Diena, kad godā Salacgrīvas novada nēgi

Māris Klētnieks, kurš darbojas 1. Salacas tacī, ir virtuozs nēģu cepšanā

Jau tradicionāli oktobra otrajā sestdienā Salacgrīvas novadā godā tika celts upju – Salacas un Svētupes – nēģis. Laiciņš gan, kā jau pēdējās nedēļās ierasts, bija iegādījies paslapjš, bet tas netraucēja rīdziniekiem, siguldiešiem, limbažniekiem un citiem doties Salacgrīvas virzienā. Uzmanāta limbažniece Sandra Pukšto tā arī teica: – Kā gan var kaitēt lietuvu, ja ir normāls apģērbs, apavi un vēl smuks lietussargs! Un, lai arī todiem Limbažu tirgū varēja nopirkt Salacas nēģus, tos baudot dabā pie tačiem, ir pavisam cits smekis.

Organizētāji, tāpat kā citugad, bija padomājuši par dažādām aktivitātēm. Interesenti varēja piedalīties nēģu kalšanas darbnīcā. Kalējs Gatis Pīpkalējs gan atzina, ka retais sadūšojās uz šo meistardarbu, vairāk izvēlējās vieglāko – mēģināt izkalt naglu. Pie Tūrisma informācijas centra bija iespēja sacensties ričubraukšanā ar apaļmutnieku. Nēģis zaudēja, jo tā ātrums, kaut visnotaļ cienījams, tomēr bija tikai 25 km/h. Klātesošie uzgavilēja un steigda iemūžināt mobilajos biedrības Mežābele meiteņu – Lailas Oltes un Maritas Upītes-Birkenbergas – veidoto garāko viltoto nēģi pasaulē. Pērn tas bijis 4,01 m garš, šogad viltotums sanāca par 70 cm garāks. – Jāmeklē tikai garāks paliktis, lai nākamgad pārsistu arī šo rekordu, – bilda Marita un atklāja nēģa saturu: rupjmaizes šķēles, kas aizdarītas ar sviestu un sinepēm, apaudzētas ar ceptu reņģu gabaliņiem. Un ne viņas divatā vien ar Lailu spējušas uzstādīt šo rekordu! Savs desmits mežābelīšu gādājušas reņģes no SIA Baņķis, tīrījušas, cepušas, bet viņam bijis tas gods pielikt kopdarbam punktu. Interesenti informāciju par nēģiem un lašiem varēja smelties arī Salacgrīvas muzejā un dabas izglītības centrā Ziemeļvidzeme.

Bet, protams, kur vēl labāk izjust Nēģu dienas garšu, ja ne pie pašiem to zvej-

niekiem! Pirmā tača apsaimniekotājs Aleksandrs Rozenšteins, kaut viņu dēvē par nēģu karali, kroni sev galvā nebija uzlicis un stāvēja maliņā, svešam pat nepamanāmi. Bet, ja kādam bija jautājumi, viņš steigda atbildēt – piemēram, tiem, kuri tobrīd skatījās filmu par nēģu zvejnieku darbu. – Kas tas ir – hobijs vai naudas darbs? – jautāja skatītāji. – Gan pamatnodarbošanās, gan hobijs, gan dzīvesveids, – atzina zvejnieks. Filmas kadri fiksējuši dabas posta darbu, kad 2001. gadā jūrā tika aiznests taci ar visiem mudiem. Tas izraisīja sarunu par netaisnību. Lūk, Latgales zemniekiem plūdu radītos zaudējumus kompensē, bet nēģu zvejniekam dabas nodarījumus ne. Arī šobrīd daba ielikusi nēģu zvejnieka ritenī spieķi – upēs cēlies ūdens līmenis, straume nes sev līdzī dažādas druzas, kas, ja būtu ielikti mudi, varētu salauzt taci. Un tad nēģu zveja varētu beigties, jau pirms to liegtu sals (pērn Salaca aizsala 5. novembrī) un zvejas beigu termiņš – nēģu sezona beidzas februārī. A. Rozenšteins stāsta, ka šo sezonu uzsācis ar jauniem mudiem, tie tad ir lielākā bagātība, kas kā sargājama patlaban stāv krastā.

Šobrīd nēģu sezonu vēl nevar īsti rezumēt, zvejnieks izteic cerību, ka kaut kad taču lietuvu jābeidzas, un tad atkal varēs atsākt darbu. Tomēr jau tagad skaidrs, ka šī sezona nebūs tā ražīgākā. Un tā jau piekto gadu... Tādi pamatīgāki lomi bijuši divas reizes: vienunakt septembrī, otru oktobrī. Ir reizes, kad jādama, vai varēs pildīt tūristiem doto solījumu par nēģu degustāciju. Tad teju vai jāiet pie kaimiņa aizņemties. Bet Nēģu dienā to netrūka. 30 kg bija iedoti Mežābele zupas vārīšanai un savi 800 gabali gaidīja rindā pie Māra Klētnieka uz cepšanu. Pēc tā, ka neveidojās tik gara nēģu degustētāju rinda kā pērn,

Lai arī Svētupes līmenis bija cēlies, netrūka interesentu, kuri gribēja pastaigāt pa taci

Aleksandrs sprieda – šogad Nēģu diena ir pulcējusi mazāk cilvēku.

Pie Svētupes tača un turpat blakus viesu mājā Vējavas ir sajūta – tur ir sava autonoma republika. Kamēr lielajā zālē cilvēki paglābušies no lietuvu un bauda latviskuma stundu kopā ar Salacgrīvas bibliotēka komandu un latvisku cilvēku, režisoru Jāni Streiču, tikām blakus nelielajā virtuvītē gatavojas pavisam citām baudām. Vējavu saimniece Evija Klēviņa sapulcinājusi savus radus un draugus, lai gādātu par Nēģu dienas apmeklētāju vēderpriekiem. Tiesa, nēģus viņi nepiedāvā, jo ar tiem esot kā ar bitēm – te ir, te nav. Galdā tiek liktas pašu ķertās un torīt kūpinātas zivtiņas. Piedāvājuma nagla – vēzu zupa. Izrādās, ka tikai reizi gadā pašu dīķī tiek ķerti vēži, un tas ir Nēģu dienas zupa. Klēviņi bija padomājuši arī par citām aktivitātēm. Zvejas šķūnī iekārtotajā fotostudijā Vecā jūrnika ligzda rošijās fotomeistars Kārlis Miksons. Tur varēja aizlienēt tērpus pat no leģendārās filmas Ilgais ceļš kāpās un iemūžināt sevi atmiņai no Nēģu dienas.

Jau laikus viesu sagaidīšanai bija gatavojušies nēģu zvejnieki Nikolajs Koluškins un Oļegs Sumčenko. Bija uzslēta telts, lai visiem gluži aiz krāgas lietuvu nēģu, bet galvenais – laikus uzkrāti nēģi cienastam. Izrādās, ka naktī pirms svētkiem mudi bija iesprukuši vien četri, ko ielikt akvārijā apskatei. Tomēr tās dienas apmeklētājiem interesēja kas cits – cepti nēģi, ko turpat visu acu priekšā gatavoja Nikolajs, nēģu pastētes maizītes un galvenais – zupa. Galvenā pavāre Inese Koluškina atklāja, ka tāda tiek piedāvāta pirmoreiz. Tiesa, pirms tam nēģu solanka jau nodegustēta mazākā pulciņā un atzīta par labu. Kamēr viesi bauda tača

apsaimniekotāju viesmīlību, laipo pa taci un pēta zvejas rīkus nēģu ķeršanai, ir brīdis arī patērēt ar Nikolaju un Oļegu. – Daba nezina normu, – saka Oļegs par ilgajām lietavām, kas arī Svētupē apturējušas nēģu ķeršanu. Tomēr tajā, ka tagad apaļmutnieki aiziet viņu tacim garām, viņš saredz arī labumu – būs labs nārsts un citugad lielāki lomi. – Nēģi bija, ir un būs, – viņš apgalvo gluži kā Ceplis Pāvila Roziša romānā. Bet Inese piebilst: – Tikai šobrīd to nav.

Toties lašu gads bijis izcils – to atzīst Nikolajs, kurš ķer ne tikai nēģus. Ne velti fotoattēlos iemūžināti viņa šigada padsmītkilogramīgie lomi. Bet bildēti arī zaudējumi. Piekrastes ūdeņos savairojušies roņi izēd lašus, saplosa tīklus. Nēģus, zivis zvejnieki drīkst pārdot tikai svaigus, bet izklausās, ka viņiem nebūtu nekas pretī tos arī pārstrādāt, bet dabūt tam atļauju esot pārāk ķēpīga lieta.

Atkal viena Nēģu diena aizvadīta. Gaisā virmo doma – varbūt vajadzētu to rīkot pāris nedēļu agrāk, kad laiciņš, iespējams, labāks un cilvēki grib vairāk izkustēties ārpus mājām. Bet tas ir pašu svētku organizētāju un nēģinieku ziņā.

Vairāk attēlu www.auseklis.lv sadaļā Galerijas.

Tematisko lapu atbalsta:

Lapu sagatavoja Līga LIEPIŅA un Regīna TAMANE